

Finansdepartementet

Skogsstyrelsens yttrande över remiss av slutbetänkandet Reboot – omstart för den digitala förvaltningen (SOU 2017:114)

Skogsstyrelsen har beretts tillfälle att yttra sig i rubricerade ärende och lämnar följande synpunkter.

Sammanfattning

Skogsstyrelsen anser att det är en bra och genomarbetad utredning och delar bedömningarna i stort samt stödjer författningsförslagen. Vi vill särskilt lyfta fram nedanstående synpunkter.

Det är bra att samverkan på olika nivåer framhävs och att en mer anpassad styrning utifrån olika styrmedel uppnås. Vi vill här betona vikten av att ha med användarna/medborgarna/företagen i processen och gärna då ur ett livscykel- eller affärshändelseperspektiv.

Skogsstyrelsen stödjer starkt utredningens resonemang om att i det statliga åtagandet ingår att ta ansvar för den grundläggande tekniska infrastrukturen och att detta ska ske utan avgiftsfinansiering.

Vi ser en del frågetecken kring hur en medborgare kan hantera olika roller som hen samtidigt har, bland annat avseende Mina meddelanden. Till exempel i rollen som professionellt ombud för annan skogsägare, i rollen som ombud för äldre anhörig och sig själv som privatperson. Skogsstyrelsen understryker behovet av att hitta fungerande lösningar för detta.

Skogsstyrelsen anser att det är bra med ett mål för digitaliseringen, men vi menar att målet även bör innehålla hållbarhetsbegreppet. Jämför regeringens digitaliseringsstrategi där det beskrivs att digitalisering ska bidra till konkurrenskraft, full sysselsättning samt ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling.

Vad gäller infrastruktur för digital post kvarstår vissa frågetecken kring nyttan med digital envägsinformation. Skogsstyrelsens erfarenhet är att våra målgrupper efterfrågar/uttrycker behov av digital (tvåvägs-) kommunikation. Vi ser också behov av att inte bara kommunicera med den enskilde medborgaren utan även med företag och utländska skogsägare. Då är det viktigt att det finns fungerande lösningar för elektronisk identifiering även för dessa målgrupper.

Kapitel 1 och 23 Författningsförslag samt kommentarer

Skogsstyrelsen har inga synpunkter på författningsförslaget och instämmer i det som framkommer i det särskilda kapitlet med kommentarer. I övrigt lämnar Skogsstyrelsen synpunkter i de övriga kapitlen enligt nedan.

Kapitel 2 - 4 Bakgrund

Skogsstyrelsen vill ge en eloge till utredningen för en bred och överskådlig bakgrundsbeskrivning där digitaliseringen sätts in i ett samhällsperspektiv.

Kapitel 5 – 8 Styrning, mål och samverkan

Skogsstyrelsen stödjer utredningens bedömning om behov av samverkan mellan olika aktörer – både inom och utom sina respektive verksamhetsområden. Vi konstaterar att det är svårt att dra en skarp gräns mellan myndigheter eftersom det alltid kommer att finnas överlappning eller luckor mellan myndigheter. Vår erfarenhet av arbetet med brynmiljöer (till exempel övergången mellan skogs- och odlingslandskapet) i landsbygdsprogrammet och hanteringen av artskyddsförordningen visar på hur väsentligt det är med samverkan mellan myndigheter.

Vi vill också lyfta fram vikten av att ha med användarna/medborgarna/företagen i processen och gärna då ur ett livscykel- eller affärshändelseperspektiv. Eftersom Skogsstyrelsen är en myndighet som bland annat kommunicerar med en skogsägarkår i förändring och där olika typer av skogsföretag och skogsentreprenörer är en viktig målgrupp. Då är det viktigt att finna lösningar som gagnar företagare i branschen.

Vi anser att det är bra att den nya digitaliseringsmyndigheten erbjuder en arena för samverkan för att främja digitaliseringen, inte minst ur ett innovationsperspektiv. I detta sammanhang bör även kopplingen till befintliga arenor tydliggöras. Inom vårt område handlar det till exempel om Geodatarådet (Lantmäteriet) och Miljöinformationsrådet (Naturvårdsverket).

Genom vår erfarenhet av arbetet tillsammans med länsstyrelserna i att skapa en gemensam inlämningsfunktion för skogliga ärenden vill vi uppmärksamma att befintliga regelverk eller brist på regelverk kan fördröja utvecklingen genom att det kan vara tidsödande att få till stånd förändring eller nyutveckling.

Skogsstyrelsen stödjer utredningens inställning i kapitel 6 att det offentliga åtagandet för förvaltningsgemensamma digitala funktioner behöver regleras i författning samt vikten av att vara flexibel och att anpassning får ske efter funktion, samverkansbehov etc. För att skapa tryck i utvecklingen stödjer vi också förslag till författningsreglering av Mina meddelanden och Svensk e-legitimation, vilket vi utvecklar längre fram i yttrandet. Vi instämmer även i utredningens förslag att begreppet förvaltningsgemensamma digitala funktioner bör ersätta begreppet nationella digitala tjänster.

När det gäller mixen av styrmedel samt regeringens styrning av resurserna utifrån ett förvaltningsövergripande perspektiv, instämmer vi i utredningens bedömning. Vi vill betona interaktionen mellan myndigheter och regeringens kansliet för att utforma en ändamålsenlig styrning samtidigt som, när det gäller förvaltningsgemensamma digitala funktioner så är det viktigt med samverkan mellan myndigheter och gemensamma uppdrag till flera myndigheter.

I detta sammanhang vill vi också betona regeringens tillitsreform där medborgares och företags förtroende för offentliga Sverige lyfts fram. Här är det viktigt med kundperspektivet eftersom den digitala utvecklingen bygger på medborgares och företagens behov. En viktig del av regeringens styrning av myndigheterna bör därför vara att myndigheten ska ha kunskap om dessa behov.

Vi stödjer starkt utredningens resonemang om att i det statliga åtagandet ingår att ta ansvar för den grundläggande tekniska infrastrukturen och att detta ska ske utan avgiftsfinansiering.

Skogsstyrelsen anser att det är bra med ett mål för digitaliseringen, dock menar vi att målet bör innehålla hållbarhetsbegreppet också. Jämför regeringens digitaliseringsstrategi där det beskrivs att digitalisering ska bidra till konkurrenskraft, full sysselsättning samt ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. Vi ser det som viktigt att vi i detta sammanhang för ett resonemang om risken för utanförskap, då målet kan läsas avgränsat från de som inte har möjlighet till digitala medel. Ett annat perspektiv som möjligen bör synliggöras mera i målet är innovation som då kan leda tanken till nya eller förändrade arbetssätt, funktioner etc. För Skogsstyrelsens del till exempel laserskanning och användning av drönare.

Skogsstyrelsen instämmer i utredningens förslag i kapitel 8 att ett ramverk bör tas fram för att få effektiva processer internt på regeringskansliet då det är viktigt med samverkan och koordinering mellan departementen. Även i nästa steg är det viktigt med samverkan såväl mellan regeringskansliet och myndigheterna som myndigheterna sinsemellan i arbetet med förvaltningsgemensamma digitala funktioner och användarbehov som berör flera myndigheter. Här kan den nya digitaliseringsmyndigheten vara ett stöd i arbetet. Tydliga uppdrag till myndigheterna underlättar också arbetet. Regeringskansliet kan också fungera som draglok i utvecklingen inom digitaliseringen genom till exempel distansmöten via Skype (resfria möten).

Vi stödjer också utredningens förslag om att ta fram en plan för digitalisering som tar sin utgångspunkt i regeringens digitaliseringsstrategi.

Kapitel 9 Informationssäkerhet

Skogsstyrelsen instämmer i utredningens bedömning och förslag. Den ökade digitaliseringen kräver ett kraftfullt informationssäkerhetsarbete och en ökad styrning är välkommen. En ökad samordning inte bara av regleringen utan även i själva informationssäkerhetsarbetet mellan myndigheter är väldigt viktigt. Vi utbyter mer information mellan myndigheterna och då är det viktigt att även information om hur den ska hanteras säkerhetsmässigt utbyts. Den formen av samarbete borde lyftas precis som i den nationella digitaliseringsstrategin eftersom de går hand i hand.

Kapitel 10 - 21 Elektronisk identifiering samt infrastruktur för elektronisk post

Skogsstyrelsen instämmer i de bedömningar som utredaren gör att området för elektronisk identifiering är underreglerat, att e-legitimation ska benämnas elektronisk identitetshandling, att regelverk för elektroniska identitetshandlingar är en förvaltningsgemensam digital funktion och att regelverk som anvisar hur offentliga myndigheter elektroniskt ska kontrollera individers identitet är en förvaltningsgemensam digital funktion. Skogsstyrelsen anser vidare att det är positivt att myndigheterna samlas kring gemensamma riktlinjer och benämningar.

Skogsstyrelsen delar utredningens bedömning i kapitel 11.2 att grundidentifiering ska vara ett ansvar för staten.

Skogsstyrelsen instämmer i att det bör göras skillnad på vem du är (identitet) och vad du får göra (behörighet). Skogsstyrelsen stödjer även att den elektroniska statliga identitetshandlingen ska erkännas hos alla statliga myndigheter, kommuner och landsting och att den ansluts till eIDAS.

Skogsstyrelsen anser att det är en styrka i enhetliga benämningar och att begreppet *funktion för elektronisk identitetskontroll* används som en del i grunden för en enhetlig standard. Skogsstyrelsen anser vidare att, som utredningen föreslår, alla myndigheter, kommuner och landsting ska ansluta sig till valbarhetssystemet som digitaliseringsmyndigheten tillhandahåller utifrån de argument som framförs i utredningens kapitel 13.6.2.

Skogsstyrelsen anser även här, som framgår i kapitel 14, att det är en styrka i enhetliga begrepp och att det finns en gemensam enhetlig infrastruktur för hur medborgare och företag elektroniskt kan identifiera sig hos myndigheter, kommun och landsting.

Det är också ur medborgarens perspektiv en fördel med mall/modell/standard för hur användargränssnittet i form av dialogrutor etc. ser ut.

Skogsstyrelsen stödjer tanken som förs fram i kapitel 15 om att skilja på tjänsteutövning och privata ärenden, men blir något frågande utifrån att en person bör enbart ha en identitet, en identitet som är den samma oavsett om hen utför något i tjänsten eller privat. Det finns frågetecken kring hur en medborgare kan hantera olika roller som hen samtidigt har bland annat avseende Mina meddelanden. Till exempel i rollen som professionellt ombud för annan skogsägare, i rollen som ombud för äldre anhörig och sig själv som privatperson. Behovet av en gemensam attributtjänst utvecklad med utgångspunkt i olika praktiska fall belyses i kapitel 15.3 eSAM. Skogsstyrelsen vill understryka behovet av att hitta fungerande lösningar för detta.

Behovet av särskild tjänstelegitimation i kapitel 15.8 ställer vi oss tveksamma till. Om behov föreligger av elektronisk identifiering i tjänsten bör detta bygga på den statliga elektroniska identitetshandlingen. Jämför gärna med en manuell underskrift - underskriften är rimligen densamma oavsett om den används i tjänsten eller privat. En individ kan sedan verka i olika roller - som privatperson, som tjänsteman eller som ombud mm.

Skogsstyrelsen stödjer tanken i kapitel 17 med att europeiska identitetshandlingar ska gälla för svenska e-tjänster. Men utifrån vår verksamhet uppstår en

fråga kopplat till utlandsboende skogsägare utan svenskt personnummer. Skogsstyrelsen har ett ökande behov av att kunna identifiera skogsägare och att kunna avgöra om de är behöriga att använda e-tjänsten Mina sidor. Vi tycker att det är otydligt hur vi kan och ska hantera dessa situationer. Många skogsägare är bosatta utanför Sverige och saknar svenskt personnummer och samordningsnummer. Även om en utlandsboende skogsägare kommer att kunna identifiera sig med foreign id behöver vi i nästa steg kunna säkerställa att denne är ägare av den aktuella skogsfastigheten och därmed är behörig att använda e-tjänsten. Ägaruppgifterna kommer från Lantmäteriet och när det inte finns personnummer eller samordningsnummer i lagfarten blir det problem att kunna koppla ihop en identitet med en lagfart/ skogsfastighet. Skogsstyrelsens Mina sidor är en e-tjänst för skogsägare. Den innehåller bland annat kartor och skogsfakta över den egna fastigheten, planeringsverktyg och ärendehantering.

Även vad gäller skogsägare som saknar e-identifiering uppstår en följdfråga om vi som myndighet kan, bör eller måste erbjuda alternativa lösningar för identifiering och behörighet för de fall där vi inte ser att e-identifiering är möjlig att använda eller om användaren inte vill skaffa e-identifiering? Även här ser vi behov av förtydligande.

I avsnitt 17.4.1 kan vi läsa att ”Utredningen anser att de offentliga myndigheterna bör avstå från att göra egna kopplingar mellan utländska elektroniska identitetshandlingar och svenska person- eller samordningsnummer.” vilket väcker frågan hur vi ska hantera detta under tiden fram till att ett kopplingsregister finns på plats?

En fråga uppstår även kring hur juridiska personer kan hanteras, till exempel samfälligheter, kommuner, skogsföretag etc. Även dessa behöver vi identifiera och kunna koppla ihop med behörighet till en eller flera fastigheter. Hur detta löses framgår inte tydligt i förslaget.

För kapitel 18 - 20 har vi inga synpunkter utan bifaller utredningens förslag.

Skogsstyrelsen ser genomgående positivt på de förslag som utredningen ger i kapitel 21 vad gäller infrastruktur för digital post. Det kvarstår dock vissa frågetecken kring nyttan med digital envägsinformation. Skogsstyrelsens erfarenhet är att våra målgrupper efterfrågar/uttrycker behov av digital (tvåvägs-) kommunikation. Något oklart också om all post från myndigheten kan / bör hanteras via Mina Meddelanden eller om det finns någon typ av post från myndigheten som bör stå utanför konceptet Mina meddelanden.

Kapitel 22 Konsekvensanalyser

Kapitlet ger en bra översikt över konsekvenser. Som konstateras är det en begränsad rådighet vi har som myndigheter utan utvecklingen styrs i hög grad av omvärlden. Det kan till exempel gälla utvecklingen av smarta telefoner och mobilt bankid, något som gynnar både den enskilde medborgaren men även företagen och som vi som myndigheter måste förhålla oss till. Det är viktigt att vi använder samhällets resurser så effektivt som möjligt. Därför är det an-

geläget att den nya digitaliseringsmyndigheten blir sammanhållande och erbjuder en arena för digitalisering, vilket bland annat stödjer samverkan mellan myndigheter.

I ärendet har generaldirektören Herman Sundqvist beslutat och biträdande avdelningschef Lisbeth Bondeson varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Martina Trygg, avdelningschef Göran Rune, biträdande avdelningschef Johan Eriksson, projektledare Thomas Mårtensson samt chefsjurist Cecilia Hedman deltagit.

Herman Sundqvist
Generaldirektör

Lisbeth Bondeson
Biträdande avdelningschef